

Alkohola aprite 2007.gada 1.pusgadā

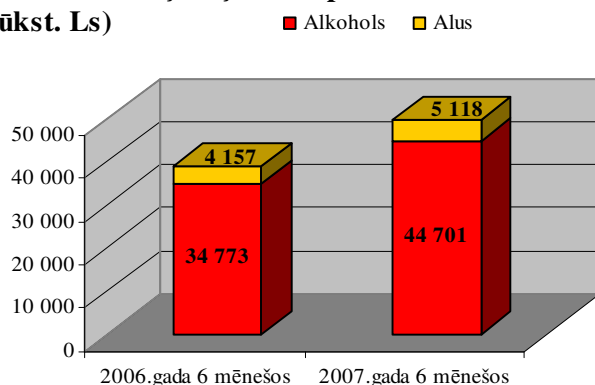
1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi

Kopumā **2007.gadā** par alkoholiskajiem dzērieniem **plānots** iekasēt akcīzes nodokli **Ls 93,6 milj.** apmērā, kas ir par 13,5% vairāk kā 2006.gada faktiskie akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholu. Akcīzes nodokļa ieņēmumu gada plāns tika paaugstināts, ņemot vērā alkohola kopējo realizācijas apjomu palielinājumu par 11% 2006.gadā salīdzinājumā ar 2005.gadu.

Tā kā 1.pusgadā akcīzes nodokļa ieņēmumi ir nodrošinājuši 53,2% no gada plāna, prognozējams, ka kopumā 2007.gadā iekasētais nodoklis par alkoholu varētu pārsniegt iepriekš plānotos 93,6 miljonus par kādiem 5-6 miljoniem latu.

1.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholu
(tūkst. Ls)

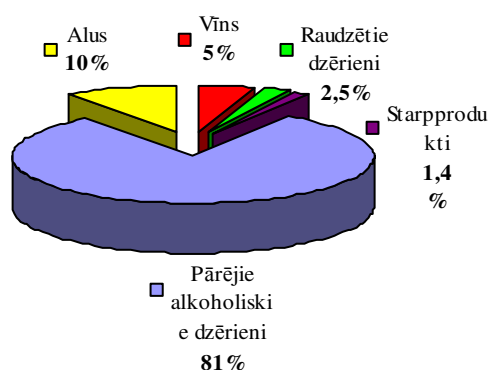
2007.gada 6 mēnešos akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholu ir **Ls 49,8 milj.**, kas ir par 10,9 milj. latu jeb par 28% vairāk kā pērn pirmajā gada pusē.

Tā kā akcīzes nodokļa likmes alkoholam nav mainītas un nav arī veiktas būtiskas izmaiņas alkohola apriti reglamentējošos normatīvajos aktos, jāsecina, ka nodokļa ieņēmumu pieaugums skaidrojams ar alkohola

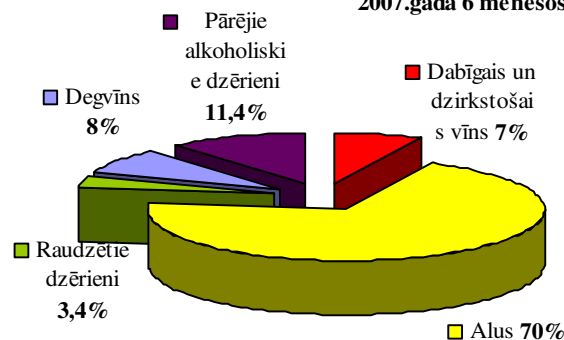
realizācijas apjomu kāpumu salīdzinājumā ar pērnā gadu, kā arī ar valsts uzraudzības institūciju pastiprināto uzraudzības darbu.

2.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūra par
alkoholu 2007.gada 6 mēnešos

Kopējā alkoholisko dzērienu struktūra
(% no realizācijas Latvijā)
2007.gada 6 mēnešos

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā 2007.gada 6 mēnešos:

- vislielāko īpatsvaru – 81% sastāda ieņēmumi par **pārējiem alkoholiskajiem dzērieniem** (degvīns, konjaks, kokteiļi, u.c.), ko nodrošina salīdzinoši augstā akcīzes nodokļa likme (skat. *1.pielikumu*) attiecībā pret citām dzērienu grupām piemērojamajām nodokļa likmēm, jo alkohola patēriņā šī grupa sastāda 17-20%.

- 10% no kopējiem nodokļa ieņēmumiem par alkoholu šī gada pirmajā pusgadā sastāda ieņēmumi par **alu**, kaut arī alkoholisko dzērienu patēriņā alus aizņem 70%. Šo lielo diferenci veicina salīdzinoši zemā akcīzes nodokļa likme alum pretstatā citiem, pat līdzīga alkohola satura dzērieniem.
- 5% sastāda iekasētais nodoklis par **vīnu** un 2,5% sastāda ieņēmumi par citiem raudzētiem dzērieniem, ko nodrošina dzērienu īpatsvars kopējā alkohola patēriņā. Kaut arī nodokļa likme nav sevišķi augsta (Ls 0,3 par vienu litru dabīgā vīna vai raudzētā dzēriena), tā tomēr ir optimāla, jo vīnu un raudzēto dzērienu īpatsvars gan akcīzes nodokļa ieņēmumos, gan dzērienu patēriņā ir līdzvērtīgs.

2. Alkohola aprītē iesaistītie komersanti

2007.gada jūnija beigās speciālās atļaujas komercdarbībai ar alkoholu bija:

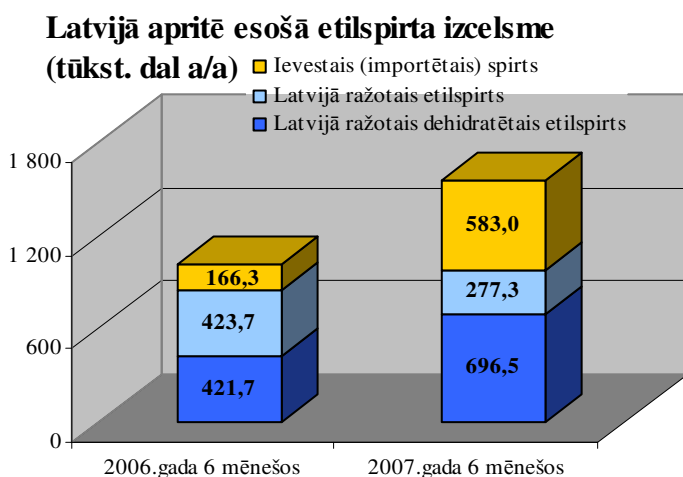
- 97 komersantiem, kuriem ir 109 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai (pērn tajā pat laika periodā 82 komersanti ar 92 licencēm akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai), kas ļauj alkoholiskos dzērienus saņemt un glabāt, piemērojot atlikto akcīzes nodokļa maksāšanu, tai skaitā 20 komersantiem 26 akcīzes preču noliktavās ir atļautas tādas darbības ar alkoholu kā ražošana, apstrāde, pārstrāde un fasēšana;
- No iepriekš minētajiem 97 komersantiem, 58 komersantiem (pērn – 53 komersantiem) 60 akcīzes preču noliktavās, ir tiesības veikt darbības ar alu, pie tam 21 komersantam ir tiesības veikt alus ražošanu;
- 6 komersantiem, tikpat cik pērn, ir spēkā esošas licences apstiprināta tirgotāja darbībai, kas ļauj saņemt alkoholiskos dzērienus atliktajā nodokļu režīmā no dalībvalsts un pēc akcīzes nodokļa nomaksāšanas, nodarboties ar akcīzes preču vairumtirdzniecību;
- 162 komersantiem (uz 2006.gada 1.jūliju – 165 komersantiem), kuriem ir spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu vairumtirdzniecībai, no kuriem 120 veic vairumtirdzniecības darbības ar alkoholiskiem dzērieniem, savukārt 105 komersanti veic vairumtirdzniecību ar alu;
- 4858 komersantiem ir licence alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai, kurās deklarētas 10 937 darbības vietas (uz 2006.gada 1.jūliju – 4853 licences ar 10 740 tirdzniecības vietām);
- 285 speciālās atļaujas (licences) alus mazumtirdzniecībai, kurās deklarētas 375 tirdzniecības vietas (uz 2006.gada 1.jūliju – 301 licence ar 438 darbības vietām).

3. Spirta aprīte

Latvijā spirta aprīte tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz ierobežotu spirta aprītē iesaistīto personu loku:

- etilspirta ražošana (tai skaitā arī apstrāde un pārstrāde) Latvijā 2007.gada pirmajā pusgadā bija atļauta pieciem komersantiem - trīs komersanti veikuši etilspirta ražošanu, viens komersants veica etilspirta pārstrādi, vēl viens komersants marta mēnesī veica pirmos mēģinājumus spirta ražošanas procesā;
- etilspirta ievešanu, tai skaitā importu, 2007.gada pirmajā pusgadā veikuši pieci akcīzes preču noliktavu turētāji.

3.attēls

2007.gada 6 mēnešos valstī saražoti 973,8 tūkst. dekalitru absolūtā spirta (dal a/a), pie tam 72% no tā ir dehidratētais spirts, kas praktiski viss tūlīt pēc saražošanas tiek izvests uz Vāciju.

Lai nodrošinātu visu pieprasījumu pēc spirta, Latvijā spirts tiek arī ievests – šī gada pirmajā pusgadā kopumā ievesti 583,0 tūkst. dal a/a etilspirta (skat. 2.pielikumu).

No kopējā 2007.gada pirmajā pusgadā pieejamā etilspirta apjoma Latvijā, tas ir 1622,8 tūkst. dal a/a (krājumi gada sākumā + saražots + ievests):

- 60% nosūtīti uz citām ES dalībvalstīm;
- 30% tika izlietoti alkoholisko dzērienu ražošanā;
- 3,3% izlietoti denaturēšanā;
- 2,3% nodoti citiem spirta patērētājiem.

2007.gada 6 mēnešos **Latvijā saražoti 973,8 tūkst. dal a/a spirta**, kas **par 15% pārsniedz** 2006.gada sešu mēnešu rādītāju (skat. 2.pielikuma 2.tabulu). Etilspirta ražošanas apjomi palielinājušies, ņemot vērā dehidratētā etilspirta (99,9 tilpumprocentīgais) ražošanas kāpumu par 65% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgā perioda rādītāju. Ja 2006.gadā vidēji mēnesī tika ražoti 85 tūkst. dal a/a dehidratētā spirta, tad šī gada pirmā pusgada vidējais mēneša rādītājs sasniedz 116 tūkst. dal a/a atzīmi.

Vietējie ražotāji 82% no šogad saražotā spirta ir izveduši uz Lietuvu un Igauniju. Iekšzemes tirgus pieprasījums pēc spirta tiek nodrošināts, izmantojot arī no ārvalstīm ievesto spirtu.

Ievestā jeb importētā spirta apjomi Latvijā aizvien **pieaug** - kopumā 2007.gada 6 mēnešos Latvijā ievesti jeb importēti 583 tūkst. dal a/a spirta, kas ir **3,5 reizes vairāk** kā pērnā gada pirmajā pusgadā. Spirtu Latvijā šogad ieveduši pieci akcīzes preču noliktavu turētāji no Igaunijas, Nīderlandes, Francijas un Slovākijas, kā arī no Ukrainas un Krievijas.

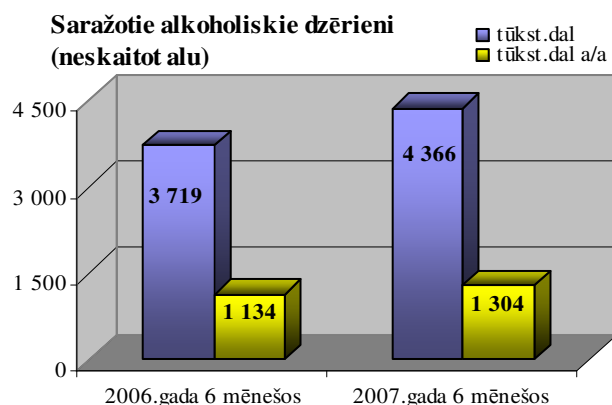
4. Alkoholisko dzērienu ražošana

Alkoholisko dzērienu ražošana **2007.gada 6 mēnešos** veikta 15 akcīzes preču noliktavās, vienā noliktavā veikta aromatizatoru un ekstraktu ražošana, divās – alkoholu saturošo ekstraktu un esenču fasēšana un izplatīšana. Minētie komersanti apskatāmajā laika periodā **saražojuši 43 miljonu litru alkoholisko dzērienu**.

Alkoholisko dzērienu ražošanā 2007.gada pirmajā pusgadā izmantoti:

- 478 tūkst. dal a/a gan Latvijā ražotā gan ievestā/importētā etilspirta;
- 700 tūkst. dal a/a spirtu saturošas izejvielas (konjaka spirts, brendijs, degvīns, vīnmateriāli, aromatizatori, ekstrakti utml.).

4.attēls

2007.gada 6 mēnešos Latvijā kopumā saražoti 4366 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir par 17% vairāk kā pērn pirmajā pusgadā, ko veicina stabils alkohola patēriņa pieprasījuma kāpums.

No valstī saražotajiem alkoholiskajiem dzērieniem (neskaitot alu) 2007.gada pirmajā pusgadā:

- 42% realizēti Latvijā;
- 30% eksportēti uz trešajām valstīm (pamatā uz Kanādu un ASV);
- 18% izvesti uz ES dalībvalstīm (galvenokārt Lietuvu, Kipru un Igauniju).

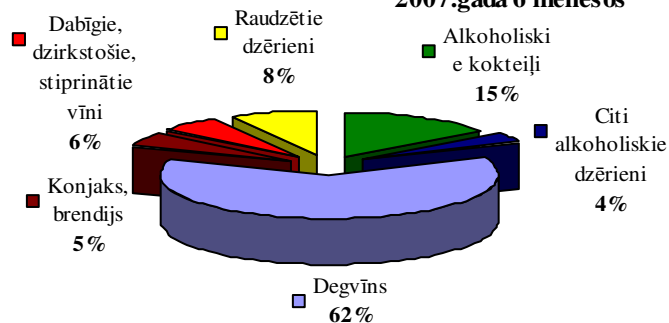
5.attēls

Latvijā ražoto dzērienu (neskaitot alu) sortimentā šī gada pirmajā pusē dominē degvīns – 62%. Lai arī $\frac{2}{3}$ no saražotā degvīna apjoma tiek izvesta no Latvijas, lielākoties uz ASV un Kanādu, degvīns no valstī ražoto dzērienu sortimenta ir populārākais dzērienu veids arī Latvijas patērētājiem.

Alkoholiskie kokteiļi saražoto dzērienu sortimentā sastāda 15% un to īpatsvars pieaug tieši vasaras mēnešos, savukārt konjaks/brendijs pēdējos gados sastāda nemainīgi stabilus 5% kopējā Latvijā ražoto dzērienu struktūrā.

Vīni un citi raudzētie dzērieni ieņem stabilu vietu (attiecīgi 6 un 8% īpatsvara) Latvijā ražoto dzērienu sortimentā un to apjomi būtiski nemainās gadu griezumā, vienīgi raudzēto dzērienu, kas pamatā ir sidri, patēriņš vasaras mēnešos būtiski palielinās salīdzinājumā ar pārējiem gada mēnešiem.

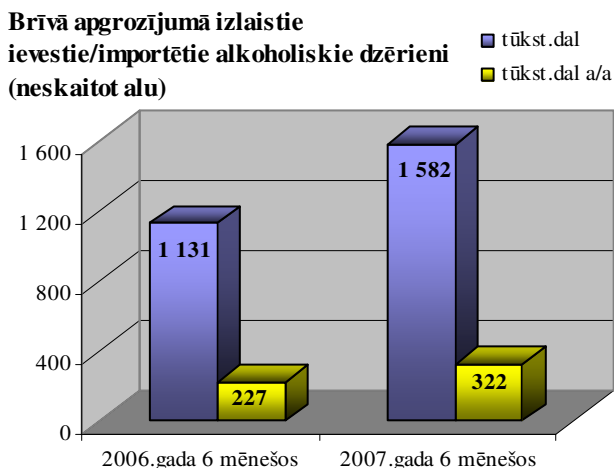
Latvijā ražoto dzērienu struktūra (neskaitot alu) 2007.gada 6 mēnešos

5. Alkoholisko dzērienu ievešana un imports

2007.gada 6 mēnešos akcīzes preču noliktavās Latvijā kopumā no ES dalībvalstīm un trešajām valstīm ievesti **2753,3 tūkst. dal alkoholisko dzērienu**, no kuriem nedaudz vairāk kā puse izlaista brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā.

6.attēls

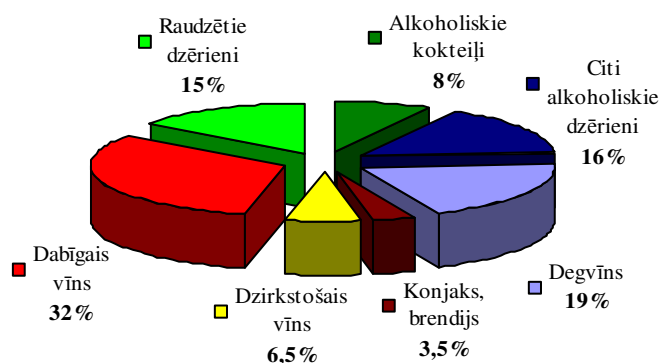
2007.gada 6 mēnešos brīvā apgrozījumā patēriņam Latvijā **izlaisti 1582,3 tūkst. dal ievesto jeb importēto alkoholisko dzērienu** (neskaitot alu), kas ir par 40% vairāk kā pērnā gada pirmajā pusgadā (skat. 3.pielikuma 1.tabulu).

Ievesto un importēto alkoholisko dzērienu struktūrā 2007.gada 6 mēnešos dominē dabīgi raudzētie dzērieni - dabīgie vīni (32%), pārējie raudzētie dzērieni un dzirkstošie vīni (īpatsvars attiecīgi

15% un 7%). Šo dzērienu grupās vērojams arī palielinājums salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgā perioda rādītājiem – dabīgais vīns par 12%, dzirkstošais vīns +42%, savukārt pārējie raudzētie dzērieni pat par 63%.

Tomēr lielāko pieaugumu salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo periodu var vērot degvīna un citu stipro jeb „spirtoto” dzērienu¹ grupās (degvīns +50%, alkoholiskie kokteiļi +47%), kas saistīts ar 2006.gada 1.janvārī veikto akcīzes nodokļa likmju palielinājumu stiprajam alkoholam, kad pirms likmju palielinājuma, tirgus tika pārpludināts ar stipro alkoholu un pērnā gada sākumā brīvā apgrozījumā lielākoties tika laisti dabīgi raudzētie produkti (vīns, alus un citi), kuriem nodokļa likmes netika mainītas. Ievesto alkoholisko dzērienu sortimentā „spirtotie” dzērieni kopumā sastāda 47%, no kuriem turpat pusi sastāda degvīns un tam līdzīgie uzlējumi.

Ievesto/importēto dzērienu struktūra (neskaitot alu) % no dal 2007.gada 6 mēnešos

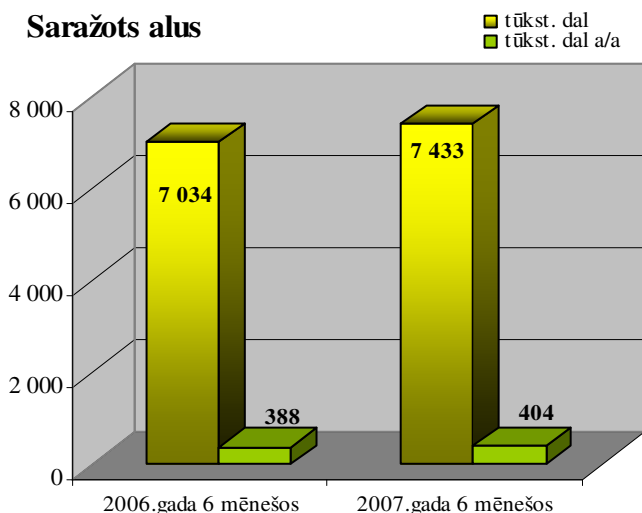

¹ konjaks, brendijs, viskijs, liķieris, rums, uzlējumi, u.c.

6. Alus aprīte

Alus ražošanu Latvijā **2007.gada 6 mēnešos** veikuši 18 komersanti, kas kopumā saražojuši **74,3 miljonus litru alus**.

8.attēls

2007.gada 6 mēnešos alus Latvijā saražots 7432,8 tūkst. dal apjomā, kas ir par 6% vairāk kā pērnā gada pirmajā pusgadā (skat. *4.pielikuma 1.tabulu*).

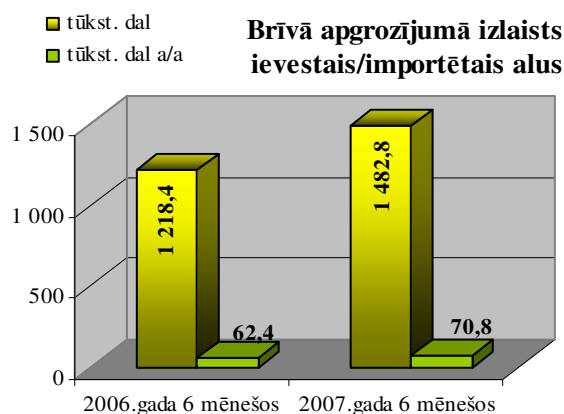
Saskaņā ar alus ražotāju deklarēto informāciju, 88% no saražotā alus tiek realizēts Latvijā. 2007.gada pirmajā pusgadā Latvijas tirgū vietējā ražojuma alus apjomi ir par 6% lielāki kā pērn attiecīgajā periodā. Latvijā realizētā alus vidējais stiprums sastāda 5,4 tilpumprocentus.

No Latvijas izvesti 10% no šī gada pirmajā pusgadā valstī saražotā alus, pie tam 95% uz Lietuvu un Igauniju. No Latvijas izvestā alus vidējais stiprums sastāda 6,2 tilpumprocentus.

9.attēls

2007.gada 6 mēnešos Latvijā alus tika ievests izlaišanai brīvam apgrozījumam salīdzinoši nelielos apjomos – **1482,8 tūkst. dal**, kas pamatā saistīts ar to, ka Latvijā priekšroka tiek dota vietējā ražojuma alum.

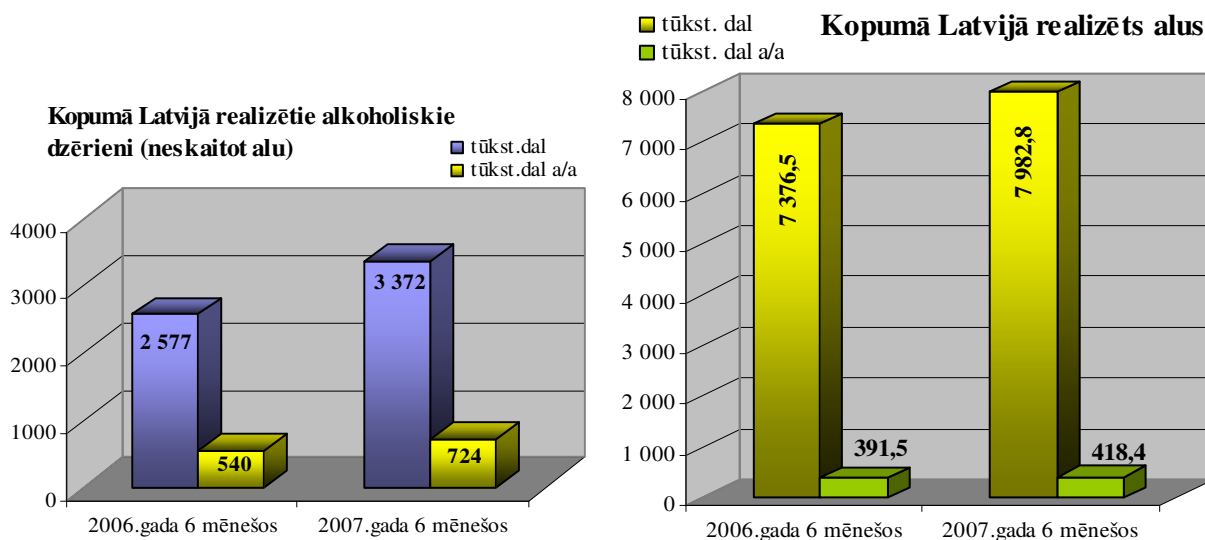
Salīdzinājumā ar pērnā gada pirmā pusgada rādītājiem, ievestā alus apjomi palielinājušies par 22% (skat. *4.pielikuma 2.tabulu*), lai arī nedaudz samazinājies ievestā alus vidējais stiprums – no 5,1 uz 4,8 tilpumprocentiem.

7. Alkohola kopējā realizācija Latvijā

Par kopējo alkohola realizāciju valstī var uzskatīt Latvijas alkoholisko dzērienu ražotāju un ievestās no ES dalībvalstīm un importētās no trešajām valstīm produkcijas novirzīšanu patēriņam Latvijā. **2007.gada 6 mēnešos kopumā realizācijai Latvijā nodoti 34 miljoni litru alkoholisko dzērienu un 80 miljoni litru alus.**

10.attēls

Alkoholisko dzērienu realizācijas apjomi (neskaitot alu) palielinājušies par 31% salīdzinājumā ar pērnā gada pirmā pusgada rādītāju (skat. 3.pielikuma 2.tabulu), ko varētu skaidrot arī ar aizvien pieaugošo tūristu pieaugumu Latvijā, kuriem salīdzinoši zemāko nodokļa likmju dēļ ir izdevīgi iegādāties alkoholu arī prom vešanai. Latvijā ražotā produkcija sastāda 54% no kopumā valstī realizētā apjoma.

Alus ir izteikti sezonāla prece un tā realizācijas sortimentā viennozīmīgi dominē (82%) Latvijā ražotā produkcija. Šī gada pirmajā pusē alus realizācijas apjomi ir par 8% augstāki kā pērnā gada attiecīgajā periodā (skat. 4.pielikuma 3.tabulu).

11.attēls

2007.gada 6 mēnešos 70% no valstī realizācijai novirzītajiem alkoholiskajiem dzērieniem ir alus.

Degvīns un pārējie „spirtotie” alkoholiskie dzērieni kopējā alkohola realizācijā sastāda aptuveni 20%, un šo dzērienu apjomi šobrīd aug daudz straujāk kā dabīgi rūgstošo dzērienu apjomi. Dabīgie un dzirkstošie vīni aizņem 7% īpatsvara kopējā dzērienu realizācijā, savukārt pārējie raudzētie dzērieni – nedaudz virs 3%.

Alkohola patēriņa pastāvīgais kāpums un spirtoto dzērienu īpatsvara pieaugums nodrošina aizvien pieaugošus akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā.

